

08 april 2005, p. 5

zit op zwart zaad, zijn zwarte bank op rozen

DE DODE BANKIER

Uit de privé-bank Banco Ambrosiano uit Milaan, waarin het Instituuto participeerde, zouden op gezag

van Marcinkus miljarden dollars zijn onttrokken om het duistere genootschap Propaganda Due (P2) van fascist Licio Gelli te financieren. P2 was een anticommunistisch

monsterverbond van neofascistische politici, militairen, inlichtingenagenten en maffiosi. Tijdens de jaren van lood', waarin extreemlinks en -rechts aanslagen pleegden, steunden zij extreem-rechtse terreurdaden. Door dit opbod, een 'strategie van de spanning', creëerden ze in Italië een klimaat van angst waarmee ze hun greep op de staat wilden versterken.

Toen justitie een onderzoek begon naar de handel en wandel van het P2-genootschap en de bank, werd de directeur van de Banco Ambrosiano, Roberto Calvi, in juni 1982 opgehangen aangetroffen onder de Londense Blackfriars-brug. Officieel pleegde hij zelfmoord. Pas sinds kort onderzoekt de Italiaanse justitie zijn dood als moord. In het onderzoek naar de miljardentekorten van de Banco Ambrosiano stelde justitie Gelli en de andere P2-topfiguren, onder wie ook ex-premier Andreotti en huidig premier Berlusconi, verantwoordelijk. De Heilige Stoel erkende nooit schuld maar betaalde wel een boete van 244 miljoen dollar.

Johannes Paulus II deed weinig om het netwerk rond de Banco Ambrosiano bloot te leggen. Integendeel. Hij benoemde bisschop Marcinkus tot zijn naaste adviseur, berichtte de *Groene Amsterdammer* destijds. De te goeden van het Vaticaan werden daarop gebruikt om de Poolse vakbond Solidarnosc te financieren, zijn eerste stap in het grote anticommunistische offensief waarmee de paus begin jaren tachtig zijn internationale intrede maakte. Op pauselijk gezag werd Marcinkus uit alle gerechtelijke onderzoeken geweerd, al gaf die garanties op dubieuze leningen van Calvi's bank. Marcinkus waagde zich jarenlang niet uit Vaticaanstad,

uit angst door de Italiaanse politie te worden gearresteerd. In september 1998 verklaarde de paus de oprichter van de Banco Ambrosiano, de negentiende-eeuwse bankier Giuseppe Tovini, zalig.

DE NIEUWE RENTMEESTER

De nieuwe paus mag zich dus in elk geval aan een financieel wespennest verwachten. Zijn voordeel is dat zijn weg in Vaticaanstad werd voorbereid door een kardinaal die zich ontpopte als een gewiekste rentmeester. Edmund Szoka, de 77-jarige voormalige aartsbisschop van Detroit, heeft het dagelijkse bestuur van Vaticaanstad in handen. Hij is dus de

facto burgemeester. Szoka slaagde er de afgelopen jaren in de dagelijkse inkomsten van de stadstaat nieuw leven in te blazen, onder meer door de opwaardering van een super-

zinepomp op 50 meter van het Sint-Pietersplein. De brandstof is er 30 procent goedkoper omdat er geen belastingen op worden geheven. Een nadeel: alleen wie in het Vaticaan

die in het Vaticaan voor het eerst computers binnenbracht en het revisorenkantoor Ernst & Young. Hij slaagde er nu al in om sinds zijn benoeming in 2001 dergelijke detailhandeloperaties van het Vaticaan op te krikken tot 53 procent van zijn jaarlijks budget voor het dagelijks bestuur.

Szoka is nu 77, moest eigenlijk al twee jaar op rust maar de overleden paus weigerde dat. Als God het belieft, kan hij binnenkort genieten van het pauselijk pensioenfonds, waarvan hij zelf zegt dat er te weinig geld in werd gepompt. Tenzij zijn collega's kardinalen natuurlijk hem verkiezen, als de paus-manager. (MR)

'Ons probleem is dat we zo weinig liquide middelen hebben en zo veel kunstschaten

markt. Daar worden geen Maria-beeldjes verkocht maar accijnsvrije sigaretten, parfums, Longines-horloges en Panasonic-televisies.

Nog een winstgevend ideeetje van Szoka, schreef de krant *The Wall Street Journal* gisteren, is een ben-

woont of werkt mag er tanken. Op de sigarettenaankoop staan quota, om doorverkoop te verhinderen. Zonder deze beperkingen, ingevoerd om geen wrijving te krijgen met Italië, "zou ik helemaal geen financiële problemen hebben", zegt Szoka,

■ Pelgrims wachten op de trappen van het Sint-Pietersplein om de paus te groeten. Ze hebben zich in dekens gehuld tegen de kou.

(Foto Epa)